

[Første næstformand.]

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om adoption.

4) *Fortsættelse af første behandling af:*

Forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1956 til 31. marts 1957.

Mødet hævet kl. 16⁵¹.

38. møde.

Torsdag den 15. december kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om ændring af omsætningsafgiften af manufakturvarer og beklædningsgenstande m. v. [af Weikop m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 847, fremsættelsen i tidenden sp. 1287).

Sagen sættes til forhandling.

Finansministeren (Kampmann): Jeg går ud fra, at det fremsatte forslag til folketingsbeslutning om ændring af omsætningsafgiften af manufakturvarer og beklædningsgenstande m. v. kan tages som udtryk for, at man nu fra konservativ side erkender denne lovgivnings nødvendighed, og at det, at man har fremsat dette forslag til folketingsbeslutning, må tages som udtryk for, at man udelukkende ønsker en anden teknisk indretning af lovgivningen. Dette kan naturligvis drøftes, og jeg skal gerne fremsætte nogle bemærkninger til de 3 punkter, der er nævnt i forslaget til folketingsbeslutning.

Først vedrørende problemet om engroskontra detailbeskatning. Af fordele ved en engrosbeskatning i modsætning til detailbeskatning vil jeg først og fremmest nævne, at toldvæsenet under engrosbeskatning har

et langt mindre antal virksomheder at kontrollere end ved detailbeskatning — i øjeblikket er det godt 7 000 mod skønsmæssigt anslået 50 000—60 000, hvis man gik over til detailbeskatning. Det store antal detailvirksomheder vil selvsagt stærkt vanskeliggøre en effektiv kontrol med afgifternes rigtige erlægelse i detailledet, og en af fordelene ved forbrugsafgifter skulle jo netop være, at der ikke gaves så megen mulighed for det skattesnyderi, som vi alle ved finder sted i et vist omfang ved indkomstbeskatningen.

Dernæst er engrosvirksomhederne betydeligt mere regnskabskyndige end detailhandlerne og magter derfor bedre regnskabet med afgiftens opkrævning. Under den tidligere lov om tøjkat viste det sig, at mange detailhandlere ikke var i stand til at føre eller i hvert fald ikke førte et tilfredsstillende afgiftsregnskab, og detailhandlerne beklagede sig derfor over, at beskatningen gjorde dem til lovovertrædere.

Det er vist en udbredt anskuelse hos fabrikanter og grossister, at en omlægning til detailledet ville betyde en betydelig lettelse af deres arbejde med afgiften; men dette er ikke rigtigt, og jeg er glad for at få en lejlighed til at konstatere det. Fabrikanter og grossister måtte fortsat af hensyn til kontrollen med afgifterne føre særligt regnskab med de afgiftspligtige varer, bl. a. fordi disse virksomheder i et vist omfang sælger varer direkte til brugere. Endvidere måtte toldvæsenet til brug ved kontrollen med detailforretningernes afgiftserlægelse indhente oplysninger fra fabrikker og grossister om de enkelte handlendes køb af afgiftspligtige varer, og endelig måtte fabrikanter og grossister ved salg af varer til detailforretninger anføre, hvilke varer der er afgiftspligtige, da det i praksis ikke vil være muligt for alle landets detailhandlere at afgøre, om varerne er afgiftspligtige, bl. a. fordi det ikke vil være muligt at underrette denne vide kreds om afgørelserne i de mange tvivlstilfælde, som forelægges administrationen. Under den gældende ordning udsendes med mellemrum sådanne meddelelser til alle anmeldte virksomheder, hvoraf mange dog ved brancheorganisationernes medvirken bliver holdt løbende underrettet om nye afgørelser indenfor deres branche.

[Finansministeren.]

Som en særlig vanskelighed ved omlægning til detailbeskatning kan nævnes, at de i henhold til loven om forbrugsbegrænsende foranstaltninger afgiftspligtige varer foruden i specialforretninger som manufaktur- og legetøjsforretninger, guldsmede- og urmagerbutikker forhandles i mange forskelligartede virksomheder, f. eks. hos kolonialhandlere og isenkræmmere, i sæbeudsalg og konfektoreforretninger. Dette vil i høj grad vanskeliggøre kontrollen med afgifterne.

Der er således mange fordele ved beskatningen i engrosleddet, men jeg vil naturligvis ikke sige, at en beskatning i detailleddet ikke også på visse punkter kan indeholde fordele. Det må her især nævnes, at spørgsmålene om fastsættelse af varers afgiftspligtige værdi er vanskeligere ved engrosbeskatning, og at det under denne ikke er let at opnå en helt så ligelig og retfærdig beskatning.

Det er imidlertid mit indtryk, at ønsket om omlægning til detailleddet først og fremmest skyldes vanskelighederne ved finansieringen af afgiften, idet indbetalingsfristen ved engrosafgiften er kortere end den tid, der svarer til omsætningshastigheden i detailhandlernes lagre. En sådan ulempe for forretningslivet ville ikke forekomme ved en afgift i detailleddet. Forholdet kunne dog i givet fald rettes meget nemmere ved en forlængelse af indbetalingsfristen end ved en omlægning til detailleddet.

Iøvrigt er den likviditetsstramning, som den ret korte indbetalingsfrist medfører, i god overensstemmelse med den kreditpolitik, vi fører i øjeblikket, og har vel også ført til en vis mindskelse af detailhandelens lagre.

Sammenfattende må det dog siges, at man langt må foretrække den nuværende engrosbeskatning for detailbeskatning, især da vi har det nuværende system indarbejdet.

Jeg skal så sige et par ord om det andet punkt i forslaget, det punkt, som går ud på, at afgiften skal opkræves med en ensartet procentsats. Bestemmelserne om afgiftssatsernes størrelse findes i lovens § 13, der fastsætter følgende sats: for yderbeklædning af tekstilstof 10 pct., for gulvtæpper 25 pct. og for andre varer 15 pct. Her synes jeg man glemmer, at denne

differentiering af afgiften muliggør en meget betydelig formindskelse af antallet af de virksomheder, hvor der skal opkræves afgift, og som følgelig skal undergives toldvæsenets kontrol. Loven er jo opbygget således, at skræddere, hjemmesyersker og andre tilsvarende virksomheder, der kun fremstiller yderbeklædning af tekstilstof direkte til forbrugere, betaler 15 pct. af indkøbssummen for de af dem indkøbte metervarer, hvilket nogenlunde svarer til den afgiftsbelastning, som sker hos konfektionsfabrikker, der betaler 10 pct. af den færdige vares pris. Den særlige afgiftssats for yderbeklædning er således et fundamentalt træk i afgiftslovens system, idet man derved undgår kontrol med et meget betydeligt antal virksomheder, formentlig over en halv snes tusind. Hvis afgiften derimod omlægges til detailleddet, er der ingen grund til at have en sådan særlig afgiftssats for yderbeklædningen.

Endelig skal jeg vedrørende forslagets punkt 3, der omhandler fastsættelse af regler for regulering af allerede erlagte afgifter af lagervarer, bemærke, at der her ved formentlig tænkes på godtgørelse af den afgift, som detailhandlere og skræddere har betalt af de varer, som de har på lager på det tidspunkt, da afgiften eventuelt omlægges til detailleddet.

En sådan afgiftsgodtgørelse vil det, med det meget store antal virksomheder, som den vil komme til at omfatte, være helt umuligt at foretage på en blot nogenlunde betryggende måde. Hvis man af statskassen skal udbetale et afgiftsbeløb, hvis størrelse ifølge organisationernes henvendelse andrager over 100 mill. kr., kan der formentlig være almindelig enighed om, at man ikke kan foretage udbetaling af så stort et beløb uden at kontrolere detailhandlernes opgørelser over de beløb, de skal have udbetalt. For at en sådan kontrol skal kunne gennemføres nogenlunde effektivt, må al handel — både en gros og en detail — med de beskattede varer standses, indtil toldvæsenets kontrolsyn hos over 50 000 virksomheder er afsluttet; med det forhåndenværende kontrolapparat vil en sådan standsning af salget blive så langvarig, at det alene af den grund vil være ganske utænkeligt at foretage den.

Jeg kan også nævne, at en del af de i

[Finansministeren.]

november 1950 gennemførte engrosafgifter i årene 1952—53 er bortfaldet, og man måtte dengang tage stilling til det spørgsmål, vi her taler om. Bortset fra de vareområder, på hvilke der ved afgiftens indførelse i 1950 var foretaget efterbeskatning af detaillagrene, blev der ikke ydet godtgørelse af detaillagrene ved afgiftens bortfald; der blev således ikke refunderet afgift af detaillagrene af lamper og lysekroner, tasker og kufferter, fyldepenne og fotoartikler. Ved de i de senere år foretagne afgiftsned sættelser for cigarer og chokoladevarer er der heller ikke i noget tilfælde sket refusion af detaillagrene.

Det er oplyst overfor mig, at man heller ikke i England ved de nedsættelser af engrosomsætningsafgiften, der er langt højere end den, vi benytter her i landet, har fundet anledning til at yde detailhandlerne refusion.

Disse kommentarer til de 3 punkter, som er nævnt i forslaget til folketingsbeslutning, betyder ikke, at jeg ikke synes, det kan være rimeligt at drøfte en del af de ting, som i denne forbindelse er nævnt, i et udvalg. Vi har også fra Grosserer-Societetet modtaget en henvendelse vedrørende en lang række punkter af teknisk karakter i denne lovgivning, og jeg synes, det kan være fornuftigt at tale også om denne henvendelse i et udvalg.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Weikop*):

Den højtærede finansminister mente, at vi med dette forslags fremsættelse havde erkendt nødvendigheden af den lovgivning, der her er tale om. I den anledning vil jeg gerne minde den højtærede minister om, at vi i sin tid stemte imod denne lov. Årsagen til, at dette forslag til folketingsbeslutning fremkommer, er ene og alene den, at virkningen af loven om omsætningsafgift på manufakturvarer og andet har vist sig at være meget uheldig.

Den højtærede minister svarede på forskellige ting, uddybede forskellige spørgsmål, men det, som den højtærede finansminister slet ikke kom ind på, var jo spørgsmålet om, hvad der skal ske, når loven udløber. Jeg forstod meget vel argumentationen for, at man ikke kan yde godtgørelse for erlagte afgifter, da det vil være vanske-

ligt at praktisere og ej heller er sket på andre beskatningsområder; men jeg mener, det er et meget vigtigt spørgsmål. Nu kan det naturligvis være meget fristende og tillokkende for en finansminister til sin tid at beholde også disse penge i kassen, for så vil der vel også være penge til formål, som kan passe ind i regeringens politik. Jeg vil gerne her minde om en tale, som det ærede medlem hr. Lars P. Jensen i sommer holdt ovre i Varde; dér var det ærede medlem inde på muligheden af at bruge pengene fra omsætningsafgiften til folkepensioneringen. Jeg kunne godt lide at høre, om den højtærede finansminister er enig med det ærede medlem heri. Jeg tror imidlertid, at den højtærede minister skal slå sådanne tanker af hovedet og indstille sig på den afvikling af omsætningsafgiften, som loven foreskriver. Jeg har iøvrigt det indtryk, at når der indføres afgifter, så tager den højtærede finansminister meget håndfast på sagerne; det kunne den højtærede finansminister måske også gøre, når disse afgifter skal afvikles.

Jeg vil gerne have lov til nærmere at redegøre for årsagen til, at vi har fremsat det foreliggende forslag til folketingsbeslutning. Til indledning skal jeg sige, at regeringen og det radikale venstre, som gennemførte denne lov, jo foreløbig, kan man sige, har nået det, der var målet med omsætningsafgiften på tekstilvarer: at begrænse forbruget. Den højtærede finansminister understregede det også i sin finanslovtale. For omsætningen af tekstilvarer er jo, som alle ved, og som også de sidste statistiske oplysninger viser, ikke blot stagneret, men faldet meget betydeligt.

Når nu Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, tekstilarbejderne, tekstilindustrien og tekstilhandelen beklager sig til regeringen over den faldende omsætning og den deraf følgende arbejdsløshed, burde regeringen ærligt svare, at det var da også regeringens mening, at det skulle være eller blive sådan. Importen og produktionen er faldet, man kan sige ganske som regeringen ønskede det. Hvis regeringen ikke har sagt det tydeligt og klart, også til fagforeningerne, synes jeg egentlig, det var på tide, det blev sagt. Een ting er jo bevidst at stramme forbruget af tekstilvarer; noget andet er at standse produktionen fuldstændigt, og det vil ske,

[Weikop.]

tør jeg sige, hvis der ikke foretages de ændringer i loven, som vi her foreslår. Det må da være åbenbart, at handelen ikke vil aftage varer, heller ikke fra danske fabrikker, fra slutningen af 1956 til udgangen af marts 1957, ganske simpelt fordi der ikke er nogen, der vil løbe risikoen for det pristald på 10—15 pct., som vil opstå, når afgiften falder væk. Det vil sige, at produktionen til den tid ikke vil stagnere eller falde, men vil gå fuldstændigt i stå. Så kunne jeg godt lide at spørge: Er det regeringens mening, og vil regeringen til den tid svare arbejderne, at det var også meningen?

Nu skal jeg indrømme, at standsningen af produktionen til den tid kan modvirkes, såfremt finansministeren snarest muligt tilkendegiver, at afgifterne på beroende lagre vil blive tilbagebetalt den dag, afgiften falder væk. Hvad dette punkt angår, har den højtærede finansminister jo allerede redegjort for de store vanskeligheder, der vil være forbundet hermed. Men alligevel, det må med ind i overvejelserne. Man har ikke fastsat noget derom i loven, til trods for at man forbød de handlende at forhøje priserne på lagervarer ved afgifternes indførelse. Konsekvensen af denne stilling måtte jo blive tilbagebetaling af afgifter, når loven falder væk. Det kan ikke være rimeligt, at man gennem lovgivning påfører et stort erhverv tab udover de tab, som en svigtende omsætning nu på grund af afgifterne fører med sig.

Dette viser for mig, hvor farligt det er at bringe forstyrrelser ind i omsætningsforholdene, sådan som regeringen og det radikale venstre gjorde det, da de — jeg må måske have lov at sige — i huj og hast gennemførte loven om omsætningsafgift. At det har været et hastværksarbejde, viser, at administrationen efter lovens vedtagelse har måttet udsende ikke mindre end 38 cirkulærer og 12 principielle skrivelser for at bøde på urimeligheder. Administrationen — det skal jeg indrømme — har gjort alt, hvad den kunne, og været smidig, og den har, kan jeg godt sige, et meget hårdt arbejde. Det tør jeg sige at erhvervet også har. Det oplyses overfor mig, at for et stort engrosfirma her i byen er dets lønningsbudget som følge af afgiften

steget med 50 000—60 000 kr., samtidig med at dette selskab ligesom alle andre engrosfirmaer i mange tilfælde må yde en så lang kredit, at det må betale afgiften, før den indgår fra dets aftagere.

På mange måder griber loven ind i normale handelssædvaner. Det er et indgreb, at detailhandlere ikke frit kan sælge til andre detailhandlere. Det er ganske urimeligt, at der skal gives dispensation og særlige regler for sådant salg. Lejlighedsvis salg af urealisable varer fra en detailhandler til en anden kan tillades, hvis det sker uden avance og der afgives specificeret faktura i 2 eksemplarer til toldvæsenet. Den slags strider efter min mening mod al rimelighed. Urealisable varer for den ene kan være realisable for den anden, men hvorfor skal så en afgiftslov bestemme, at der ingen avance må tages?

Detailhandlernes konfektionering af metervarer er en jungle af udviklede regler, som jeg kan give et letfatteligt eksempel på. Hvis en handlende får syet en vare hos en selvstændig syerske, der ikke er anmeldt, og som også syr for andre, skal der betales 15 pct. i afgift af sylønnen, men bliver den selvsamme vare syet af en syerske i den handlendes eget lokale, skal den først belægges med 25 pct., og af den derved fremkomne sum beregnes der 15 pct. i afgift. Det lyder tåbeligt og er det egentlig også. Når en detailhandler har egen engrosvirksomhed eller en engrosvirksomhed, der indkøber til hans egen detailhandel, kan han komme ud for at betale en højere afgift for varer til sit eget detailudsalg end den, der skal erlægges for tilsvarende varer ved salg til andre detailhandlere. Atter et indgreb i sædvanemæssige handelsforhold.

Hvis en detailhandler importerer en vare, skal afgiften beregnes med et tillæg af 20 pct. til prisen, medens en grossist, der importerer nøjagtig den samme vare, kun behøver at tillægge prisen den faktiske avance, og hvis den kun er 10—15 pct., bliver afgiften naturligvis mindre end detailistens. En dårlig betaler, der kun kan få varer mod forudbetaling eller lignende, skal ikke betale afgift af kontantrabatten. Det skal derimod den store aftager, der betaler varen ved dens modtagelse. En så almindelig handelsform, som det er at

[Weikop.]

opnå bonus i forhold til køkets størrelse indenfor et år, lægges der også vanskeligheder for derved, at den opnåede bonus, som er en faktisk nedsættelse af prisen, ikke tages i betragtning ved afgiftsberegningen. På samme måde opstår der vanskeligheder for indkøbsforeninger, som man ellers er så glad for, og som netop har til formål at gøre varerne billigere.

Der er opstået mange fortolkningsvanskeligheder, som man kan forstå af de mange cirkulærer. Det kan i visse tilfælde betale sig at købe en todelt beklædningsgenstand i to omgange, idet afgiften er 10 pct. for hver beklædningsdel for sig, medens den er 15 pct. for den samlede beklædningsgenstand. Hvis en forbruger køber et eller andet stof i metermål, er det afgiftsfrit, men købes det f. eks. opsyet til bestemte formål, kan afgiften blive 15 pct. Nu er det jo lige op mod jul. Julenisser koster også 15 pct. i afgift, men er det en julenisse af uldgarn, er den gratis i afgift. Sådan er der mange eksempler, man kan fremdrage.

Ved lovens administration kan der opstå en ganske urimelig forskelsbehandling. Må jeg nævne et eksempel. To virksomheder fremstiller et bindegarn. Den ene fremstiller det af hør, den anden af bomuld. Den virksomhed, der fremstiller det af hør, opnår fritagelse for afgift ved dispensation, medens den virksomhed, der fremstiller det af bomuld til selvsamme brug, nægtes dispensation. Enhver kan se, at virkningen heraf må blive, at den virksomhed, der ikke får dispensation, ikke har nogen større mulighed for afsætning.

Jeg er iøvrigt af den opfattelse, at det er i strid med lovens hensigt at hindre een virksomheds normale afsætning til fordel for en anden, og jeg mener afgjort, at ministeriet ikke har beføjelse til at give så ensidige dispensationer; jeg håber, at den højtærede finansminister snarest vil undersøge dette forhold og rette på det.

Alt det, jeg her har nævnt, er kun en lillebitte buket af de urimeligheder, loven medfører, og jeg vil gentage, at det er urimeligt, at en lov om omsætningsafgifter griber ind i sædvanlige handelsformer, og det kan heller ikke være rimeligt, at erhvervene skal bruge 38 cirkulærer for at hitte ud af bestemmelserne.

Jeg har her peget på den erhvervsmæssige side, men når alt kommer til alt, er det forbrugerne, loven går ud over, og jeg begriber ikke, at Forbrugerrådet og husmoderforeningerne ikke har protesteret imod den.

Det er på tide, at der sker en ændring i loven, og da afgifterne nu er der, er det muligt at udarbejde en lov, der ikke behøver at blive et hastværksarbejde og få hastværksarbejdets skavanker. Derfor er det — det vil jeg gentage — at vi har fremsat vort forslag om, at omsætningsafgiften skal svares i detailledet, således som vi havde det i 1940—45. Princippet, en ensartet omsætningsafgift og erlæggelse af afgiften, når varen endeligt er solgt, må være det rigtige. Jeg betragter det som noget af en hensynsløshed uden videre at forlange, at en branche skal investere afgifter i varer, som der ikke er nogen sikkerhed for bliver solgt til den pris, afgiften er beregnet af. Der kan selvfølgelig siges det samme om spiritus, tobak og cigaretter, men der er den meget væsentlige forskel, at tekstilvarer er underkastet modens og forbrugernes luner. Manufakturvarer falder i værdi, hvis de gemmes, medens man måske kan sige, at vinens værdi stiger, hvis man gennem den. Alene alle de varer, der bruges til dekoration, og det er mange, forringes i den grad, at det er åbenbart urimeligt, at afgiften skal beregnes som af en fejlfri vare.

Ved at lægge afgiften i detailledet kommer forbrugerne kun til at betale afgift af den pris, hvortil varen købes. Hvis forbrugerne vidste, at de i givet fald nu kan komme til at betale 30 pct. i afgift af en vare, der sælges til nedsat pris, så tror jeg egentlig, de ville reagere. Forbrugerne vil have en fordel af en omlægning; handel og industri vil slippe for meget uproduktivt arbejde, og statskassen vil ikke gå glip af noget, og dermed vil, som jeg var inde på i går, avancebestemmelserne også være fuldstændig overflødige. Endelig vil fabrikanter og grossister få en chance for at sælge lige indtil lovens udløb, fordi varerne købes ubeskattede og varekøbene derfor ikke vil indebære risiko for tab. At det så også vil betyde en væsentlig mindre arbejdsløshed, må jeg sige for fuldstændighedens skyld.

Forbrugerne vil dagen efter afgiftens ophævelse, hvis vort forslag gennemføres, få

[Weikop.]

strøget omsætningsafgiften på notaen og med øjeblikkelig virkning få fordel af omsætningsafgiftens bortfald.

Heroverfor kan man sige alt det, som den højtærede finansminister har udviklet, at administrationen vil blive meget, meget større, når afgiften lægges ud i detailledet. Ja, jeg skal ikke bestride muligheden heraf, men det gik vist egentlig meget godt i de år, vi havde afgiften i detailledet; selvfølgelig var der vanskeligheder, men vi fik dog alligevel dengang kradset lidt over 100 mill. kr. ind om året, så det gik jo da.

Så er der det med snyderiet. Man må ikke glemme, at når der er en sådan afgift i detailledet, er de handlende selv interesseret i, at der ikke er nogen, der snyder; det er da klart, for ellers bliver de ulige stillet i konkurrencen.

Jeg tror for mit vedkommende, at det hele vil dreje sig om tilrettelæggelsen, og denne tilrettelæggelse kan man nu foretage i fred og ro, hvad man jo ikke kunne, dengang vi havde en beskatning i detailledet i 1940—45. Jeg må mene, at administrationen nu i fred og ro kan udarbejde et forslag; det behøver som sagt ikke at blive gjort på 4—5 dage, således som jeg meget vel kunne tænke mig det var tilfældet sidste gang. Man kan tage en måneds tid dertil og føre forhandlinger med organisationerne, så at alle instruktioner kan foreligge, før ændringerne gennemføres, hvilket vil føre til, at ordningen kan gennemføres gnidningsløst.

Selvfølgelig må det eventuelle forslag om ændringer — det må jeg understrege — også indeholde regler for tilbagebetaling af afgifter, der hviler på varer på lager, for det kan selvfølgelig ikke være meningen, at forbrugerne skal betale afgift to gange. Jeg har godt lagt mærke til de store vanskeligheder, som den højtærede finansminister så på dette punkt, men hvis man i fred og ro kan føre nogle forhandlinger med erhvervene, tror jeg alligevel, at det vil være muligt at finde frem til en rimelig ordning. Man kan måske ikke få alt opfyldt, men alligevel, en rimelig ordning kan man opnå.

Må jeg tilsidst sige, at jeg synes, at det radikale venstre med det ansvar, partiet har for den nuværende lov, også burde medvirke til nu her at tilvejebringe en

ændring; for selvom loven udløber om godt 15 måneder, synes jeg alligevel, at det allerede nu må være rigtigt at tilrettelægge forholdene, så at der kan ske en, hvis jeg må kalde det således, smertefri afvikling af afgifterne.

Poul Hansen (Kalundborg): Jeg føler ikke trang til at gøre så særlig mange bemærkninger. Jeg er enig i de betragtninger, som den højtærede finansminister anstillede, og jeg er enig med ham i det synspunkt, at det vil være rimeligt i et udvalg at se nærmere på, hvad der eventuelt kunne være at rette i den lovgivning, der her er til debat.

Jeg havde egentlig fra begyndelsen, da det konservative folkepartis forslag til folketingsbeslutning forelå, den opfattelse, at det, om jeg så må sige, var et sagligt begrundet forslag, at man nu ud fra saglige synspunkter gerne ville tage dette spørgsmål op. Jeg blev derfor unægtelig noget skuffet over karakteren af den tale, som det ærede medlem hr. Weikop lige har holdt; både den måde, hvorpå han formede sine ord, og ikke mindst den tone, hvori han holdt talen, synes mig at være vidnesbyrd om, at det måske nok så meget er af politiske som af saglige grunde, man har fremsat dette forslag. Ikke mindst kom det stærkt frem i den ejendommelige forskel, der var på det ærede medlems bedømmelse af vanskelighederne ved den gældende lovgivning, og den lethed, hvormed tingene kunne klares, hvis man fulgte hans tankegang. Jeg synes, at navnlig den meget markante modsætning, der var her, gav det ærede medlems forslag en underlig afsmag.

Jeg er som sagt af den mening, at der kan være visse spørgsmål, som kan tages op til forhandling i et udvalg. Det kan jo ikke nægtes, at denne lovgivning blev gennemført hurtigt. Det er forøvrigt noget, der altid gælder ved nye afgifter. Det gjaldt også, dengang det ærede medlems parti var regeringsparti; da gennemførte vi også visse afgiftslove. Jeg har ingen erindring om, at der dengang var stort mere tid til at diskutere enkeltheder o. s. v., end der var sidst. Det er også klart, at denne lov som alle afgiftslove både er en byrde for befolkningen og, man kan

[Poul Hansen (Kalundborg).]

måske sige, en særlig byrde for de erhverv, hvor afgiften nu falder, men heller ikke dette er noget særkende for denne lovgivning.

Jeg vil så gerne gøre et par bemærkninger om det, som i hvert fald for mig står som hovedpunktet i det ærede medlems forslag, nemlig at vi nu skulle gå over til en omlægning af afgiften fra engrosleddet til detailleddet.

Den højtærede finansminister har allerede gjort nogle bemærkninger herom; det er der ingen grund til for mig at gentage. Jeg vil sige, at det er jo meningen, at denne lovgivning skal bortfalde om fem fjerdingår, tror jeg det er, og det ærede medlem var selv stærkt inde på, at så skulle den bortfalde. Jeg synes, det er noget urimeligt med hensyn til en afgift, som kun skal løbe over en så forholdsvis kort periode, midt i perioden at begynde at lægge den om; det kan, hvordan man end ser på sagen, kun give voldsomt ekstra besvær, ekstra administrationsudgifter.

Da vi i foråret drøftede disse ting, var det også et spørgsmål, om denne afgift skulle lægges i detailleddet eller i engrosleddet. Dengang blev vi overbevist om, at ikke mindst hensynet til det administrative besvær gjorde det rimeligt at lægge afgiften dér, hvor den blev lagt. Jeg minder om, at det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft, altså det ærede medlem hr. Weikops partifælle, ved anden behandling af hele lovkomplekset i foråret, klagede over den behandling, erhvervenes henvendelser til udvalget havde fået; der var ikke taget det mindste hensyn, sagde det ærede medlem. Hertil er der to ting at bemærke — og det blev der også gjort opmærksom på dengang, og ikke mindst på baggrund af den måde, hvorpå det ærede medlem nu har lagt tingene op, synes jeg, det er rimeligt at minde derom — og det er, at de ærede venstre- og konservative medlemmer, som havde sæde i udvalget under udvalgsforhandlingerne, intet som helst forsøg

gjorde på at føre erhvervsorganisationernes synspunkter frem, så at de kunne blive nedfældet i lovgivningen; såvidt jeg erindrer, skete det ikke på eet eneste punkt, og i hvert fald slet ikke med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt afgiften skulle lægges i detailleddet.

Det er ganske vist rigtigt, at tekstilbranchens fabrikant- og handelsorganisationer frarådede, at afgiften blev lagt i engrosleddet; men det er også rigtigt, at der fra andre erhvervsorganisationer i henvendelser til udvalget blev gjort det modsatte synspunkt gældende. Jeg vil således minde om, at vi modtog en skrivelse fra Provins-handelskammeret, som betegnede det som principielt rigtigt at lægge afgiften i importør- og fabrikantleddet. Man gjorde så ganske vist denne principielle tilslutning afhængig af, at der ikke blev nogen avancekontrolbestemmelser, men man sagde altså, at det principielt rigtige var at lægge en omsætningsafgift i importør- og fabrikantleddet. Vi fik ligeledes en henvendelse fra De danske Handelsforeningers Fællesorganisation, ja, vi fik hele to henvendelser fra denne organisation, hvori man udtalte sig stærkt imod, at afgiften blev lagt i detailleddet.

Må jeg så tilsidst gøre en bemærkning, der har relation til den højtærede finansministers spørgsmål om, hvorvidt det konservative folkeparti nu erkender nødvendigheden af denne lovgivning; det ville det ærede medlem hr. Weikop ligesom ikke rigtig ind på. I foråret var det jo sådan, at da det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft fik foreholdt, at hans parti ikke under udvalgsarbejdet havde gjort noget forsøg på at ændre lovforslagene i henhold til erhvervsorganisationernes ønsker, henviste det ærede medlem til den korte tid, der var til behandlingen — det overser jeg heller ikke — men han henviste også til, at da de konservative ikke ville være med til at gennemføre denne lovgivning, ville det være uberettiget af dem at forsøge på at øve indflydelse på lovforslagenes indhold.

[Poul Hansen (Kalundborg).]

Det er ikke mindst dette sidste synspunkt, jeg henholder mig til. Hvis det stadigvæk er den tankegang, man har i det konservative folkeparti, så må det, at man nu vil til at øve indflydelse på lovgivningen, vel betyde, dels at man altså erkender nødvendigheden af denne lovgivning, dels at man er rede til at gå ind, skal jeg sige som medgarant, for denne lovgivning. Det ærede medlem hr. Weikop var som sagt ikke meget talende på dette punkt, ellers var han jo talende nok. Jeg kunne godt lide at høre, hvorledes det egentlig forholder sig på dette punkt. Løvrigt er vor indstilling den, at vi må afvise den tanke, at man nu midt i perioden radikalt skulle omlægge afgiften; men vi kan naturligvis godt tale om de enkeltheder, der kan være at rette.

Alfred Bøgh: Den lov, som man her ved forslag til beslutning søger ændret, er jo et led i det såkaldte martsforlig. Venstre deltog ikke i dette forlig og har derfor ikke haft nogen indflydelse på udformningen af tekstilskatten.

Når en lov af denne art skal gennemføres så hurtigt, som det var tilfældet, og man ikke har tid til i højere grad at tage de interesserede erhverv med på råd, er det meget forståeligt, at praktiseringen af loven viser, at dens udformning burde have været anderledes. Optrækningsformen rejser flere problemer.

For det første er det vanskeligt for detailhandelen at disponere, idet man, uanset om en vare senere nedsættes i pris, må regne med den fulde afgift af det beløb, den oprindelig har kostet. Det vil sige, at afgiften i mange tilfælde bliver langt højere end de 10 pct. For det andet er der problemet med, hvordan det vil gå en manufakturhandler den dag, skatten ophæves. Loven gælder for 2 år, og man kan måske sige, at så må den enkelte manufakturhandler indstille sig på at disponere derefter, men det er lettere sagt end gjort. Enhver ved, at omsætnings-tiden i en manufakturforretning er betydelig længere end i andre forretninger, og det betyder, at det vil være umuligt for den enkelte handlende at disponere således, at han, når afgiften ophæves, kan have solgt alle afgiftspligtige varer; han vil altså selv

komme til at bære tabet på de varer, han eventuelt ikke kan få solgt, inden nye, afgiftsfri varer når frem.

Vi erkender altså, at der er problemer, og vi vil derfor finde det rimeligt, at disse undersøges grundigt, og at de interesserede erhverv får lejlighed til at gøre deres synspunkter gældende. Men vi nærer indenfor min gruppe ængstelse for, at en overføring af afgiften til detaileddet vil indebære den risiko, at afgiften bliver permanent og eventuelt baner vej for nye omsætnings-skatter. Endvidere er vi ikke i tvivl om, at en overflytning til detaileddet vil medføre en voldsom udvidelse af administrationen; det er vist ikke forkert anslået, at der vil blive ca. 10 gange så mange handlende at kontrollere, og man har haft besvær nok med at få administrationen til at glide med den nuværende ordning; jeg tror endda, der er store vanskeligheder, der endnu ikke er overvundet. Nu midt i lovens løbeperiode at øge antallet af afgiftspligtige virksomheder med mange, mange tusinde, det lader sig vist ikke gøre, det bliver i hvert fald dyrt. Jeg har også svært ved at tro, at handelen virkelig ved en omlægning til detaileddet vil opnå så store fordele, at de kan opveje de utallige ulemper og besværligheder, der uvægerligt følger af en sådan ordning.

Løvrigt vil jeg gerne understrege, at venstre hverken har lod eller andel i denne lovgivning. Man må ikke glemme, at den afgift, der her er tale om, er et led i et samlet forlig, der bl. a. omfatter en kompensationsordning; det var ved denne lejlighed, opsparingsbeviserne blev indført. Vi har nu haft lejlighed til at se denne opfindelse bedømt af befolkningen, og jeg tror mildt sagt, at der ikke i befolkningen er stemning for at give opfinderen patent på opfindelsen; den duer ikke i praksis. Disse beviser skulle jo dække afgiften, og hvis den ændres eller forlænges, må dette spørgsmål vel drages ind i diskussionen igen.

Men som før sagt har vi ikke noget imod at få sagen praktisk undersøgt og at høre erhvervenes synspunkter. Det bliver så erhvervenes opgave at overbevise deltagerne i forliget om, at den gennemførte lovgivning på disse områder er dårligt gennemtænkt og på mange måder virker urimeligt; jeg tror ikke, det bliver nogen vanskelig opgave for erhvervene.

Bertel Dahlggaard: Jeg skal i anledning af det foreliggende forslag sige, at detailhandelen altid har været imod en omsætnings-skat i detaileddet, fordi den er byrdefuld for erhvervet at administrere, og fordi kontrollen bringer adskillige i ulykke. Dertil kommer, at overførelsen af afgiften til detaileddet vil medføre statskontrol med, skal vi sige, det otte—tidobbelte antal virksomheder. Jeg er sikker på, at den dag statskontrollen holder sit indtog i snese tusinder af detailvirksomheder, vil man dér bittert fortryde det. Disse synspunkter falder nøje i tråd med synspunkter, som er fremsat i pressen af erhvervsdrivende indenfor tekstilbranchen, der udtrykker beklagelse af, at formanden for tekstilunionen er gået ind for, at detailhandelen uden videre skulle overtage grossisternes og fabrikanternes besværligheder og bekymringer; detailhandelen har jo tidligere prøvet at fungere som skatteopkræver for staten, og dengang, siger man fra forskellige sider, var aviserne fyldt med artikler om bøder og fængsel til de stakkels manufakturhandlere. Efter henvendelser, jeg har fået fra forskellig side indenfor detailhandelen, tvivler jeg stærkt på, at ledelsen i detailhandlerorganisationerne har hovedparten af deres almindelige medlemmer med sig i denne sag.

I det hele kan det siges, tror jeg, at det her foreliggende konservative forslag sammen med det konservative forslag om forudbetaling af skat betyder de største forøgelse af administrationen her i landet, der længe er set. Men man må selvfølgelig erkende, at tekstilafgiften i engrosledet er en pengemæssig belastning for både grossist- og detailhandelen, som forringer den enkelte virksomheds likviditet, og det gælder selvfølgelig særlig under en kreditstramning. Herigennem tvinges jo også adskillige til at have et mindre varelager end ellers, hvad der selvfølgelig handelsmæssigt set er en stor gene. Det er efter vor mening værd at overveje, om den i loven fastsatte stramning af kredittiden for forretningerne ikke vil kunne lempes, og jeg vil meget henstille til den højtærede finansminister at se med velvilje herpå. Men alt i alt vil en omlægning af afgiften nu midt i lovens gyldighedstid bringe en sådan forvirring og sådanne nye byrder for detailhandelen, at denne for sin egen skyld bør ønske, at den ikke sker.

Iøvrigt skal jeg anbefale, at man i et udvalg ser på de spørgsmål, der fra forskellige sider er fremdraget vedrørende denne sag.

Det var for mig iøvrigt interessant, at det ærede medlem hr. Weikop i sine bemærkninger om afgifternes virkning måtte erkende, at importen af tekstilvarer havde været nedadgående. Må jeg iøvrigt bemærke, at når det ærede medlem hele tiden talte om de af socialdemokratiet og det radikale venstre gennemførte afgifter, synes jeg, at det ærede medlem på en urimelig måde skød det ærede medlem hr. Thorkil Kristensens medvirken til side; det synes jeg er ganske uberettiget.

Endelig til slut: man skulle efter det ærede medlem hr. Weikops tale om hensynet til forbrugerne jo herefter ikke kunne tænke sig, at det forlydende kan være rigtigt, at det ærede medlems parti for tiden fører forhandlinger med regeringen om gennemførelse af nye toldafgifter for tekstilvarer, som vil medføre både øgede forbrugerpriser og selvfølgelig øgede omkostninger for hele den øvrige del af industrien.

Aksel Larsen: Med fare for at blive misforstået af den højtærede finansminister vil jeg på min gruppes vegne sige, at vi er tilhængere af det forslag, det ærede medlem hr. Weikop og de øvrige forslagsstillere er fremkommet med. Vi er af den opfattelse, at det i alle henseender, måske netop undtagen for told- og forbrugsdepartementet, vil være en fordel, om omsætningsafgiften på manufakturvarer og beklædningsgenstande svares i detaileddet, og jeg behøver ikke at motivere dette yderligere, af den enkle grund, at jeg synes, det i de ærede forslagsstilleres fremsættelsestale er gjort så aldeles udmærket.

Jeg var nødt til at tage det forbehold i min indledning, at jeg ikke ønsker at blive misforstået af den højtærede finansminister, for det viser sig jo, at han mener at kunne drage den slutning, at forslagsstillerne nu i modsætning til tidligere er begejstret for en tøjsskat, og at det er derfor, de fremkommer med deres forslag. Jeg har ikke det indtryk, men forslagsstillerne kan jo nok tale for sig selv.

Vi er i hvert fald ikke begejstret for en tøjsskat og har aldrig været det, og vi ser

[Aksel Larsen.]

helst, at tøjskatten bliver ophævet så snart som muligt. Hvis man ikke vil gå ind for at ophæve tøjskatten, vil jeg anse det for at være en fordel såvel for forbrugerne som for handelen, at afgiften bliver lagt i detailledet, og derfor går vi ind for dette forslag om at ændre den pågældende lovbestemmelse. Men det betyder altså ikke, at vi på nogen som helst måde er tilhængere af selve loven om omsætningsafgift. Vi har jo tidligere haft tøjskat her i andet, og en af den daværende tøjskats ophavsmænd så sig under indtryk af befolkningens opfattelse nødsaget til at karakterisere den som den lede tøjskat. Det lykkedes, selvom det holdt hårdt, at få den lede tøjskat ophævet i 1945. Nu er den kommet igen, med det formentlig af regeringen tilsigtede resultat, at den mindre bemidlede del af befolkningen ikke i nær tilstrækkeligt omfang er i stand til at forsyne sig med beklædning. Jeg vil strække mig så vidt som til at sige, at jeg tror, det var i en art panikstemning, at regeringen, da den gennemførte sine såkaldte forbrugsbegrænsende foranstaltninger, også lagde skat på tøjet. Jeg synes, at det, der er sket siden, har måttet overbevise regeringen om, at der begik den en fejl, og jeg vil derfor benytte lejligheden til at opfordre regeringen til at erkende denne fejl. Vi har jo forleden af den højtærede statsminister fået at vide, at der er megen glæde i himlen over een synder, der omvender sig. Der vil blive megen glæde i befolkningen, hvis regeringen omvender sig og går ind for at afskaffe tøjskatten, og jeg kan forsikre den højtærede finansminister, at det vil også få mit parti til at glædes over regeringen — den giver os sandt for dyden ikke ret megen anledning dertil!

For at muliggøre det for regeringen og for folketetinget med det samme at tage stilling til denne idé om ophævelse af tøjskatten vil jeg ikke vente til en eventuel anden behandling af forslaget til folketingsbeslutning, idet de fremkomne udtalelser, ikke mindst fra socialdemokratiets ærede ordfører, giver mig grund til at frygte, at udvalgsbehandlingen kan blive meget, meget langvarig. Jeg vil derfor med det samme her ved første behandling af forslaget tillade mig

at stille følgende forslag om overgang til næste sag på dagsordenen:

„Idet folketetinget erkender, at befolkningens beklædningsgenstande aldrig burde være beskattet, opfordrer det regeringen til omgående at fremsætte forslag om øjeblikkelig ophævelse af omsætningsafgiften af manufakturvarer og beklædningsgenstande og går dermed over til næste sag på dagsordenen.“

Formanden: Der er nu stillet følgende forslag om overgang til næste sag på dagsordenen: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Tholstrup: Når jeg tager ordet i denne sag, vil jeg allerførst sige til den højtærede finansminister, at jeg nødig i den anledning vil beskyldes for at have godkendt tøjskatten. Vi er stadig af samme opfattelse som tidligere, men selv med fare for at blive hængt ud i den socialdemokratiske presse for, at vi nu er gået ind for tøjskatten, fordi vi eventuelt peger på visse ændringer, vil jeg dog alligevel tillade mig at komme med nogle bemærkninger.

Der kunne være grund til ved denne lejlighed at se lidt på grundlaget for indførelse af denne skat, som nu viser sig at være så vanskelig at administrere fornuftigt.

Tøjskatten blev indført i dølgsmål og kunne derfor ikke få en virkelig forsvarlig behandling, efter hvilken man i bedste fald var blevet fri for den; men man kunne dog i det mindste havde fulgt branchens ønske om, at afgiften blev lagt i detailledet.

Det påstås, at bevæggrunden for at lægge den i engrosledet var, at det ville give mindre administration. Nu har vi hørt, at der foreløbig er udsendt ikke mindre end 38 cirkulærer, og der kommer vel flere endnu. Praksis har således vist noget helt andet, end at det skulle være let at administrere denne lov. Og hvad koster så ikke dette skatteyderne? For det er vel ikke helt gratis at have tolddepartementet beskæftiget med at lave alle disse cirkulærer og administrere loven. Nej, sandheden er vel nærmere den, at man ønskede afgiften

[Tholstrup.]

lagt over på engrosleddet, for at man kunne putte folk blå i øjnene, så de hurtigst muligt glemte, at der eksisterede en tøjskat, når den ikke skulle føres på regningen, så den hver gang var folk for øje.

Hvordan skal man vænne borgerne af med at kræve og kræve i en uendelighed, når man ikke viser dem, at borgernes krav går ud over skatteyderne, i samme grad som borgerne får de krævede fordele? De fleste vil vel nok finde ud af, at de samtidig med at være borgere også er skatteydere. Det er derfor meget kortsynet politik at skjule sandheden for borgerne, således at de ikke lægger mærke til de upopulære skatter, for det betyder jo bare, at de glemsomme snart igen stiller nye krav til det offentlige i den glade indbildning, at staten er sådan en slags anonym onkel, som ud af intet yder goder til borgerne.

Hvis de partier, som her i folketinget går imod socialisme og imod, at staten skal forvalte borgernes penge, holder fast ved deres stilling, vil de ikke alene kræve, at loven ændres i den retning, som er angivet af forslagsstillerne, men at det ligefrem påbydes de handlende på hver enkelt faktura at lægge beløbet til, således at folk kan se, hvad det koster at få tilskud og støtte fra staten til alle disse formål. Og hvis de er enige med os i, at man bør overlade midlerne til folks egen administration, så vil de kræve denne skat, som er en af de dumme og mest kostbare former for skat, afskaffet straks eller i det mindste afviklet.

En pludselig afskaffelse uden varsel vil ikke medføre nye ulykker, vel at mærke når den forud erlagte skat bliver tilbagebetalt. Men den omstændighed, at den bortfalder om fem fjerdingår til en bestemt dato, vil uvægerlig medføre, at der i de sidste måneder før dette tidspunkt kun vil være et meget lille salg af de afgiftspligtige varer, og det vil derfor være klogt at lade loven afvikle, således at den til sin udløbsdag er faldet bort gradvis, f. eks. med 1 pct. om måneden, og således, at afgiften er helt nede på 1 pct. den sidste måned før bortfaldsdatoen.

Det er selvfølgelig sagt under forudsætning af, at afgiften skal fortsætte, men med det dagsordensforslag, der er stillet af det

kommunistiske parti i dag, og med den tilslutning, der iøvrigt er til tanken om at komme af med den, er der måske en chance for at komme helt af med den. Men hvis ikke vi kommer af med afgiften i dag, må ønsket være, at den bliver afviklet, med sikkerhed for, at den falder væk om fem fjerdingår.

Der er for mig ingen tvivl om, at det, der gav os tøjskatten, var tekstilindustriens ublufærdige krav om igennem toldforanstaltninger at opnå højere priser, fordi en enkelt dårlig ledet fabrik var gået fallit, og et par stykker ikke kunne klare sig i konkurrencen, fordi de ikke var dygtige nok. Det gav politikerne det indtryk, at tekstilvarerne godt kunne tåle at koste noget mere, idet tekstilfabrikanterne ikke på noget tidspunkt udtrykte frygt for, at tolden ville nedsætte salget og påføre større ledighed. Så fik vi tøjskatten og selvfølgelig gik omsætningen så de 15 pct. ned, som varerne blev dyrere. Det var ingen overraskelse for dem, der kunne regne. Når man sår vind, høster man storm!

Nu er de samme tekstilfolk igen ude med understøttelseskravet, og jeg kan love for, at resultatet af en eventuel tekstiltold yderligere vil reducere folks køb af tekstilvarer til skade for hele tekstilhandelen og -industrien.

Hvad er det dog for organisationsfolk, tekstilindustrien har valgt som ledere? Er det virkelig nok for alle disse fabrikker at have folk i spidsen, der kan besnakke visse politikere i stedet for at tænke i økonomiske baner og arbejde i tekstilindustriens virkelige interesse, som varetaget rigtigt er sideløbende med befolkningens?

Når jeg benytter lejligheden til at advare her, er det, fordi vi risikerer, at en sådan ny lov skal undfanges og fødes i dølgsmål. Sandheden er den, at når leveomkostningerne stiger, uden at indtægterne stiger tilsvarende, er tekstilvarerne de første, der går ud over. Huslejen, skatterne og brændslet kan ikke reduceres i pris, maden skal de fleste have for at kunne bestille noget, og øl- og tobaksforbruget går meget lidt ned, da det er et område, hvor folk er viljeløse. Tilbage er kun tekstilvarerne, som man kan spare på; for når alle andre også skal spare på tekstilvarer, gør det ikke så meget, at man kommer til at se lidt hurvet ud i tøjet. Det er kun, hvis man er en undtagelse på

[Tholstrup.]

det område, at man skiller sig ud fra andre som en lurvet fyr. Under krigen var der ikke nogen, der så ned på folk med lapper på bukserne eller skjorten. Der er derfor ikke tvivl om, at det er dør, sparebestræbelserne vil blive sat ind, når det for alvor kniber med at få pengene til at slå til, hvadenten det skyldes fordyrelse af tøjet gennem told eller den lede tøjskat. Det er i særlig grad blevet en fordyrelse for alle de nye hjem, der stiftes. Her rammer tøjskatten særlig hårdt. Skal man have et gulvtæppe, er den helt oppe på 25 pct., men også skatten på gardiner, lagener, pudevær, det stof, der sidder på møblerne, foruden de gangklæder, man skal have, er en meget tung byrde for et nyt hjem, der skal sættes i gang.

Jeg vil gerne høre, om der hos andre partier er interesse for at aftrappe denne lov — hvis ikke dagsordensforslaget skulle blive vedtaget — og om man ikke i udvalget kunne beskæftige sig med at få en sådan aftrapning sat ind.

Tekstilskatten betyder jo en fordyrelse, som langt overstiger de henholdsvis 25, 15 og 10 pct.s afgifter. Til disse afgifter skal jo lægges den forrentning, der må beregnes af de til skatten udlagte penge, forrentning af den kredit, der gives til kunderne, den del af tabet på udestående fordringer, som er skat; dertil kommer besværet med regnskabsførelsen. Det bliver altsammen til nogle ekstra procent, som tekstilhandlerne er nødt til at lægge på varerne for at få deres omkostninger dækket. Det vil sige, at forbrugerne kommer til at betale langt mere end det, som går ind i finansministerens kasse, og derfra går så udgifterne til finansministerens egen administration. Disse tyngende besværligheder sammen med tekstilskatten betyder altså nu hundreder af millioner kroner, som ikke til gengæld gør nytte dør, hvor de kommer hen.

Det var derfor med særlig stor glæde, jeg hørte det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) sige, at loven jo falder bort i foråret 1957, altså om fem fjerdingår. Jeg må sige, at jeg havde gået og troet, at det var en af de skatter, som man ikke kunne komme af med, medmindre der kom et stemningsomslag, som gav sig udslag i en forrykning af mandaterne her i folketinget.

Jeg forstår altså, at dette stemningsomslag allerede er kommet indenfor det socialdemokratiske parti, idet man er kommet til den erkendelse, at vi skal af med skatten, når loven udløber, og det er jeg meget glad for at høre. Jeg forstår, at de konservative og venstre holder fast på, at denne tøjskat aldrig skulle have været indført. Der er altså stort flertal for, at loven skal løbe ud om fem fjerdingår, og med den aftrapning, jeg har foreslået, kan vi begynde at lade den løbe ud med det samme. Vi er klar over, at det kommunistiske parti vil have loven væk med det samme ligesom retsforbundet; så er der tilbage kun de radikale, som ikke har erklæret sig for, at denne skat skal holde op om fem fjerdingår, men som åbenbart holder fast på loven, for at de stadigvæk kan få lov at sende disse sparebeviser ud. Det er egentlig ganske interessant, at vi her har et liberalt parti i midten, som principielt går imod den slags ting, men nu har de fået skatten gennemført ved martsforliget, og så holder de sandelig fast på den, til trods for at de andre fem partier er modstandere af skatten i dag.

Jeg vil til slut anbefale at stemme for det kommunistiske dagsordensforslag, som betyder, at vi kan komme af med hele omsætningsskatten med det samme.

Formanden: Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet til kl. 14⁴⁰.

Mødet udsat kl. 14¹⁰.

Mødet genoptaget kl. 14⁴⁰.

Forhandlingen genoptoges.

Rager: Trods den storpolitiske tone i det ærede medlem hr. Weikops indledning og trods den situation, som andre måske mindre velovervejede foretagender har fremkaldt, har jeg dog på fornemmelsen, at man kan være forslagsstillerne taknemlig for, at denne sag er bragt på dagsordenen, og at man kan være ikke mindst det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg)

[Rager.]

taknemlig for, at forhandlingen er blevet ledet ind i en saglig form, i hvilken henseende det ærede medlem blev efterfulgt af det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard.

Jeg har endvidere på fornemmelsen, at denne debat vil ende med, at forslaget til folketingsbeslutning bliver henvist til et udvalg, hvor det kommer til en saglig behandling; dermed har også den højtærede finansminister erklæret sig indforstået. Det er dette, der gør, at jeg finder anledning til at delagtiggøre tinget og særlig dem, der skal være medlemmer af udvalget, i nogle erindringer, oplevet undet en anden afgiftslov, og tillige at gøre nogle bemærkninger om, hvorledes den nugældende afgiftslov virker på områder, hvor tinget sikkert aldrig har tænkt sig at den skulle virke. Jeg gør det i det letsindige håb, at det virkelig skulle lykkes gennem den udvalgsbehandling, der kommer, at få fjernet nogle af de uheldige pletter, der er på loven, således som den virker i praksis.

Jeg kunne dog lide først at sige et enkelt ord om det rent principielle, nemlig forslaget om omlægning af afgiften fra grossistledet til detaileddet. Da jeg så, der blev fremsat et forslag som det herværende, sagde jeg til mig selv: ja, det er sådan, at når private forslag bliver fremsat, kan man altid mærke, i nogen grad i hvert fald, hvilken privat livsstilling forslagsstilleren har, og her bemærkede jeg mig straks, at det var fremsat af en mand, der nu en årrække har været borgmester og før den tid var handelsminister, altså en mand, der lever fjernt fra det praktiske forretningsliv. Det var ganske udelukket, at en anden end en inkarneret embedsmand kunne fremsætte et forslag, der på den måde ville genere den branche, der er tale om. Så gik det ganske vist pludselig op for mig, at der engang indenfor tekstilbranchen var en dygtig forretningsmand, der hed Weikop. Tænk, det var virkelig det ærede medlem — jeg slog efter i den blå bog. Det er nu mærkværdigt.

Jeg har ikke kunnet lade være at gøre disse bemærkninger, men derefter vil jeg gerne gå over til de erindringer, jeg har; de stammer fra en lov (lov nr. 437 af 19. november 1950), som i sin tid blev vedtaget i huj og hast, ja, så ved vi da, hvad

det vil sige. Det var en afgiftslov, som skulle vedtages, og som måtte vedtages hurtigt. Jeg tror forøvrigt, at man dengang fra socialdemokratisk side gjorde vrøvl over, at det gik så hurtigt. Sagen var nemlig den, at det var fra den anden side, lovforslaget blev fremsat.

Det blev altså vedtaget i huj og hast, og der stod i dets § 3, at med 15 pct. af den afgiftspligtige værdi, jfr. § 8, beskattes — og så nævnes de forskellige varer; under punkt 4 er nævnt lamper og lysekroner, skærme, kupler o. lign., og der remses mere op.

Jeg har den ære og lykke at virke i en branche, der bl. a. har med disse ting at gøre, og jeg må sige, at vi var ikke glade, da vi fik denne lov stukket ud. Før det første skulle vi til at tænke over, hvad egentlig „lamper og lysekroner“ betyder. Det var nemlig ikke glødelamper, der var tale om, så havde det været noget andet. Nej, det, der var tale om, var det, der hedder belysningsgenstande, men det stod der bare ikke; det var en gal nomenklatur, der var anvendt.

Nu skal jeg ikke komme ind på en detaljeret gennemgang af alle rædselsfuldhederne, men jeg fik meget med dem at gøre, fordi jeg efter indstilling fra vor brancheforening af Grosserer-Societetet blev udpeget som en af finansministeriets sagkyndige rådgivere ved lovens fortolkning; da begyndte først det rigtige mareridt. Jeg sad sammen med en fabrikant og 2 landsdommere, og det blev et meget mærkeligt, men også ret byrdefuldt og meget generende hverv. Det var nemlig næsten ikke til at finde ud af, hvor afgiftspligten begyndte, og hvor den sluttede, og vi var klar over, at vi, hver gang vi gav en indstilling om, at en eller anden mærkværdig genstand, som var kommet frem, og som måtte fortolkes ind under loven, atter gav toldvæsenet en række virksomheder at føre kontrol med på grund af ganske ligegyldige bagateller.

Der er en ting, man må mærke sig. Der stod i § 3, at omsætningsafgiften var 15 pct.; det er let at lægge 15 pct. på, ikke sandt? Men det er jo ikke gjort med det. I § 8, som man ifølge § 3 skal jævnføre, står der, at der også skal betales 15 pct. af afgiften, og det vil sige, at man i stedet for at lægge 15 pct. skal lægge 16 komma et

[Rager.]

eller andet på, med andre ord multiplicere med et eller andet nederdrægtigt 4-cifret tal for på grund af lovens udformning fra administrationens side at kunne få den sidste femøre med.

Denne lov levede man ikke længere under end ca. 1½ år, og jeg vil gerne henlede det ærede medlem hr. Weikops opmærksomhed på, at hvis en lov generer en og man kan dokumentere det, så får man den ganske simpelt ændret, vel at mærke hvis man foreslår den ændret på et sagligt grundlag, og dermed mener jeg erkendende, at det ikke må koste det offentlige noget. Da den fornævnte lov blev foreslået til forlængelse, tillod jeg mig under forhandlingen her at redegøre for dens virkninger, nogenlunde som jeg har gjort det i dag, og det gjorde indtryk på det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, der havde ansvaret for loven og også skulle have ansvaret for dens forlængelse. Og mindst lige så stærkt indtryk gjorde det på det ærede medlem som finansminister, at jeg havde penge med, og det var ikke penge udenfor branchen, men jeg anviste dækning indenfor branchen. Naturligvis — jeg kender finansministre — dækningen skal være lidt rigelig, det skal være lidt mere, end der mistes ved nedsættelsen. Der blev også lidt mere, og det gik udmærket. Man kan altså opnå noget, og nu spørger jeg: Kunne jeg ikke være lige så heldig i dag og formå det udvalg, som nu bliver nedsat, til at foretage nogle ændringer i loven?

Jeg blev meget overrasket, da det, efter at jeg havde været med til at vedtage en lov, som jeg mente skulle give en beskatning af beklædning med det formål at begrænse forbruget, viste sig, at den gik længere; den går meget langt. Jeg skal kun nævne et enkelt eksempel, men det er egentlig grelt. Man sætter ofte forskelligt værktøj på en ring og folder så en lille lærredspose om værktøjet. Denne lærredspose er beskattet i henhold til loven, og det vil sige, at en isenkræmmer, der sælger værktøj med en sådan lærredspose om, skal sørge for at efterkomme beskatningsreglerne. Det bliver særlig vanskeligt, når han har importeret værktøjet med sådanne lærredspose om og naturligvis fået at vide, hvad det koster ialt. Når han så spørger leverandøren,

hvor meget lærredsposen koster, og hvor meget det andet koster, og det pågældende firma siger: det vil vi ikke afgøre; det er en forretningshemmelighed, hvad vi tager for hver ting, vær så god, det må I selv om, ja, så må man jo prøve at opgive noget på tro og love i håb om, at det ikke har nogen større betydning, hvilket tit er tilfældet. Men når der er tale om noget helt tåbeligt, skulle man så ikke se at få det væk; jeg beder det udvalg, der nu skal tage sig af denne sag, gøre andet end lige at se på de overfladiske ting.

Jeg vil bede om, at man også går forholdene sagligt igennem — man skal nok kunne finde langt flere småting end det, jeg har nævnt. Det gælder dog ikke om at opretholde en større administration end nødvendigt, og det er givet, at alle den slags småting giver staten tab. Jeg indrømmer, at sådan noget er det svært at forudse — det er jeg jo nødt til at indrømme, for jeg har selv været med til at overse den slags ved lovens givelse — men når vi så får sådanne ting frem til revision, tror jeg, at folketinget vil indlægge sig hæder og ære ved at tage sig af dem.

Finansministeren (Kampmann): Hovedindholdet i det forslag til folketingsbeslutning, som er til debat i dag, er en opfordring til at omlægge omsætningsafgiften af manufakturvarer fra engrosledet til detailledet.

Efter at have hørt de ærede ordførere for socialdemokratiet (Poul Hansen [Kalundborg]), det radikale venstre (Bertel Dahlgaard) og partiet venstre (Alfred Bøgh) må jeg vel have lov til at konstatere, at der er stort flertal imod en sådan omlægning. Man kunne måske derfor drage den konklusion, at der ikke er nogen synderlig grund til at nedsætte et udvalg til drøftelse af afgiftsloven; men da der — hvad jeg allerede gjorde opmærksom på i mit første indlæg — er rejst en række andre spørgsmål i forbindelse med denne lovgivning, synes jeg, det kan være rimeligt at behandle sagen i et udvalg.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard var inde på, at man kunne drøfte indbetalingsfristerne; jeg nævnte også ændringen af disse som en af de måder, hvorved den lovgivning, vi har om, at omsætningsafgiften svares i engrosledet, måske kunne bringes

[Finansministeren.]

til at virke mere smidigt, og jeg vil gerne give tilsagn om, at også dette punkt tages op til behandling i udvalget.

Det ærede medlem hr. Rager nævnte en detail, som jeg absolut ikke har noget imod at drøfte sammen med andre enkeltheder vedrørende denne lovgivning.

Det af det ærede medlem hr. Aksel Larsen stillede dagsordensforslag må jeg anbefale tinget at stemme imod, alene af den grund, at regeringen ikke overvejer at ophæve denne lovgivning.

Ordføreren for forslagsstillerne (Weikop): Jeg vil gerne takke det ærede medlem hr. Rager for den kompliment, at jeg har været en dygtig forretningsmand — engang; men han mente, at nu levede jeg så fjernt fra det praktiske liv, at jeg ville genere tekstilbranchen. Jeg tror nu, at tekstilbranchen er af en anden opfattelse; jeg tror, tekstilbranchen opfatter det sådan, at det er det ærede medlem hr. Rager, der generer den. Jeg synes nemlig, det ærede medlem står tekstilbranchen meget fjernt; jeg synes nærmest, at det ærede medlem ikke er videre interesseret i den rigtige oplysning, men langt mere i den rigtige belysning.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard var lidt inde på, hvem der i sin tid havde lavet denne lov. Jeg erkender, at dengang var der 2 virkelige mesterkokke; det var den højtærede finansminister, hr. Kampmann, og det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, der rørte i gryden og skulle få indholdet til at hænge sammen, og jeg tror også nok, at man dengang gerne ville have os til at røre med i den gryde; men vi kunne godt se, at den ret, der ville komme ud af det, ikke ville blive særlig velsmagende, og derfor overlod vi til den højtærede finansminister og det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard at sørge for både tilberedningen og serveringen. I hvor høj grad det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen — hvad det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard var inde på — også var

kok, da maden blev lavet, ved jeg ikke, men rigtig velsmagende har det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen jo ikke fundet den; vel spiste det ærede medlem den, men han sagde jo forleden dag her i tinget, at den var både sur og sød — den var vistnok mest sur. Jeg kunne imidlertid tænke mig, at når det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen dengang gik med, var det, fordi den højtærede statsminister lovede ham dessert; jeg tror dog nok, han må føle, at han dengang blev snydt lidt for desserten.

Jeg havde egentlig troet, at det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, da denne lov blev gennemført — med den saglighed, som han er i besiddelse af — havde befriet den for de værste kameler; men nu viser det sig — synes jeg — at loven er en ørken, hvor oaserne er få, men kamelerne til gengæld mange. Det må, synes jeg, føre til — hvis man da skal se sagligt på tingene — at også det radikale venstre må gå med til at ændre loven.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard — og også det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) — var inde på organisationernes stilling. Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard sagde, at detailhandelen var imod, at omsætningsafgiften blev lagt i det sidste led, og det ærede medlem refererede i denne forbindelse nogle udtalelser i et blad. Jeg må rigtignok sige, at det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard så sandelig er sprunget over de allervigtigste organisationer på dette område — endda med samlede ben.

Det, der her er ført i marken — jeg husker det meget vel — er en henvendelse fra De danske Handelsforeningers Fællesorganisation, der krævede afgiften lagt i det første led. Denne organisation har imidlertid ikke noget som helst med tekstilbranchen at gøre — overhovedet ikke — og derfor har den ikke udtalt sig for tekstilbranchens vedkommende. Jeg tror ærlig talt ikke, at det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard ville tage ret meget hensyn til en eventuel

[Weikop.]

henvendelse fra restauratørforeningen om, at tekstilbranchen skulle have afgiften lagt i det første led, og det er faktisk lige så grelt med De danske Handelsforeningers Fællesorganisation, der overhovedet ikke har noget med tekstilbranchen at gøre. Heroverfor synes jeg nok man lidt flot fejler de organisationer til side, som har henvendt sig om dette spørgsmål. Det er jo ikke en enkelt organisation. Det er Grosserer-Societetet, det er Foreningen af danske Manufakturgrossister, det er Textilfabrikantforeningen, Dansk Textil Union, Beklædningsindustriens Sammenslutning, Lædervare- og Rejsetøjsfabrikantforeningen og Damehattebranchens Fællesråd. Kort og godt alt, hvad der overhovedet kan krybe og gå af organisationer, er gået ind for, at afgiften skal ligge i detailledet. Men det fejler både det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) og det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard ganske simpelt til side.

Skal man tale om saglighed, synes jeg nok, de herrer tilsidesætter alle saglige hensyn, for det må jo være sådan — det forstod jeg også var det ærede medlem hr. Ragers mening — at de, som har forstand på disse ting, kan udtale sig derom, og det retter man sig efter, medens man ikke lægger så megen vægt på udtalelser fra folk, som ikke har forstand derpå.

Jeg var glad for det ærede medlem hr. Alfred Bøghs udtalelse om, at denne sag kan behandles i et udvalg, hvor erhvervene kan komme frem med deres synspunkter, og så kunne det være, sådan forstod jeg det ærede medlem, at erhvervene kunne overmande ham. Derfor synes jeg, det er lidt forhastet, når den højtærede finansminister allerede nu siger, at der er flertal imod vort forslag.

Jeg skal så gøre nogle bemærkninger til det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg). Det er ligesom, det ærede medlem har den måske udmærkede vane at ville lære andre takt og tone, i hvert fald kan han jo ikke lide min tone. Jeg forstår det nu egentlig ikke, for jeg synes, den er lige så vellydende som det ærede medlems. At han ikke kan lide min tone, er der ikke noget at gøre ved. Jeg synes nu alligevel,

man en gang imellem skal være lidt forsigtig med, om jeg så må sige, at korrekse andre for tonen. Der er jo den svaghed derved, at det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) aldrig kan høre sin egen tone, han hører kun min. (*Poul Hansen* [Kalundborg]: I lige måde!). Ja, tak, det skulle man måske en gang imellem lægge mærke til.

Det ærede medlem sagde, at de udtalelser, jeg havde fremsat, ikke var saglige. Det er jeg virkelig lidt skuffet over at høre, men det er måske tonen, som gør det! Hvis det ærede medlem til sin tid vil læse fortrykket igennem, vil han se, at det altsammen er saglige grunde, som ligger bag vor fremsættelse af dette forslag til folketingsbeslutning. Men det ærede medlem sprang helt det over, som for mig i hvert fald er noget meget vigtigt, og det gjorde forøvrigt også den højtærede finansminister; det er dette spørgsmål: Hvad skal der ske, når loven falder væk? Vil socialdemokraterne virkelig her løbe den risiko, at hele produktionen går i stå næste år? Det er der ikke sagt noget om. Vi har stillet spørgsmålet gang på gang her, men det har der været fuldstændig tavshed om. Den højtærede finansminister sagde, at man kunne ikke betale afgifterne tilbage. Jeg sagde i mit første indlæg: lad os prøve at tage en forhandling med erhvervene og se at finde ud af det. Andre lande har gjort det; både i Holland og i Finland har de kunnet løse dette problem, så skulle det formentlig ikke være vanskeligere for os at løse det. Med den fremragende, teknisk kyndige finansminister, vi har, skulle det sikkert være muligt at finde ud af det. Som sagt, jeg kan ikke rigtig forstå, at man overhovedet ikke svarer på vort spørgsmål vedrørende et så vigtigt punkt.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg), at vi ikke er garanter for denne lov, overhovedet ikke, vi har i sin tid stemt imod denne lovgivning. Men det afgørende er jo dette, at virkningerne af denne lovgivning har vist sig at være så uheldige, hvilket både det ærede medlem hr. Rager og andre ordførere har været inde på. Deraf følger egentlig kun som en naturlig ting, at vi rejser spørgsmålet i dette høje ting, idet

[Weikop.]

vi, selvom vi ikke har været med til at vedtage loven, ønsker at få foretaget visse ændringer i den.

Jeg skal ikke komme ind på det spørgsmål vedrørende tolden, som det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard var inde på; jeg skal dertil kun sige, at det er godt, tanker er todfri, for ellers ville det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard ofte komme til at betale en meget høj told.

Hvad angår det forslag om overgang til næste sag på dagsordenen, som er stillet af det kommunistiske parti, vil jeg gerne understrege igen, at vort forslag går ud på at foretage fornuftige ændringer, som først og fremmest forbrugerne kan være tjent med, men det går jo ganske særlig ud på at forberede en afvikling af loven; en sådan afvikling mener vi også — efter den forhandling, der her har fundet sted — vil kunne forberedes i det udvalg, som jeg efter de faldne udtalelser vil foreslå nedsat. Så skal jeg yderligere tilføje, at vel er vor stilling til disse afgifter klar, men vi vil ikke uden videre jages rundt i manegen; vi vil derfor undlade at stemme om det fremsatte forslag om overgang til næste sag på dagsordenen.

Poul Hansen (Kalundborg): Må jeg have lov at sige til det ærede medlem hr. Weikop, at jeg synes, mit spørgsmål om, hvorvidt det foreliggende forslag betød, at de konservative nu ville være medgaranter for selve afgiftsloven, var berettiget, når jeg tænker på det ærede medlem hr. Ole Bjørn Krafts udtalelser i foråret. Han anvendte netop dette, at de konservative ikke ville gå ind for loven, som en begrundelse for, at man ikke prøvede at øve indflydelse på dens udformning. Han sagde det endog sådan, at det var man ikke berettiget til, når man ikke ville være med til loven. Derfor synes jeg, at vi i det mindste må have lov til at spørge, når det ærede medlem nu vil øve indflydelse på lovens udformning, om der er en ændring i stillingen i den anden henseende. Jeg forstår altså, at det er der ikke.

Det ærede medlem havde også nogle betragtninger om tonen i henholdsvis hans og mine indlæg her. Jeg må sige, at jeg er måske blevet lidt mere tilfredsstillet efter

det andet indlæg, det ærede medlem fremkom med. Jeg synes, at hans blomstersprog fra den kulinariske verden og fra ørkener og oaser og fra manegen, som han omtalte tilsidst, lyder lidt mere tiltalende end den tone, det ærede medlem anslog til at begynde med. Iøvrigt kan jeg også på endnu et punkt gratulere det ærede medlem, nemlig til den tilslutning — i en vis forstand tilslutning — som det ærede medlem fandt hos det ærede medlem hr. Aksel Larsen. Jeg forstår, at der ikke vil blive tale om noget gensidighedsforhold i så henseende.

Jeg har ligesom den højtærede finansminister noteret — og det er noget, som jeg synes er ganske interessant — at den tanke, som det ærede medlem hr. Weikop har rejst på sit partis vegne, om en omlægning af afgiften ikke har dækning hos det andet store oppositionsparti, venstre, idet det ærede medlem hr. Alfred Bøgh jo klart sagde, at venstre var meget betænkelig ved en sådan omlægning. Her synes altså at være en lille smule kludder i det fodslag, som vi ellers har hørt berømmet så stærkt.

Jeg skal tilsidst blot sige, at vi for vort vedkommende naturligvis må anbefale at stemme imod det af det ærede medlem hr. Aksel Larsen stillede dagsordensforslag. Når man tager hele situationen og udviklingen i betragtning, synes jeg ikke, det er nødvendigt at give nogen motivering herfor.

Alfred Bøgh: Jeg forstår på den højtærede finansministers udtalelser, at han ser med velvilje på, at det foreliggende forslag henvises til en udvalgsbehandling, hvor der bliver lejlighed til at se på de rent praktiske ting vedrørende denne lovgivning, og det synes jeg er storartet.

Der er blevet talt om, hvorvidt vi vil være med til at lægge denne beskatning ud i detaileddet, og jeg har udtalt mine store betænkeligheder derved, men det betyder ikke, at vi ikke kan se på det i udvalget, selvom jeg må sige, at medmindre jeg af klare og uangribelige grunde bliver overbevist om, at min skepsis ikke er rigtig, vil vi fortsat være betænkelige overfor det. Men også et sådant spørgsmål må man kunne tage op i udvalget.

Det er endvidere berørt, at det ville

[Alfred Bøgh.]

være naturligt også at forberede afgifternes ophør, og noget sådant vil vi selvfølgelig fra vor side se på med stor sympati. Vi har ikke deltaget i denne lovgivning, jeg siger det igen, vi ønsker den ikke, og vi er meget gerne med til at forberede dens afvikling. Jeg skal ikke rippe op i vor stilling til hele denne lovgivning. Den fremgik klart under debatten i foråret, og jeg har også været lidt inde på det i dag. Vi ønsker ikke at tage ansvaret for den. Vi mener fortsat, at det er en dårlig lovgivning, der øger omkostningsniveauet på områder, hvor man snarere skulle stræbe efter at formindske det.

I anledning af det dagsordensforslag, der er stillet af det ærede medlem hr. Aksel Larsen, må jeg sige, at mit parti ikke ønsker at deltage i den slags taktiske manøvrer, og jeg vil derfor anbefale, at man afholder sig fra at deltage i afstemningen herom.

Bertel Dahlgaard: Det ærede medlem hr. Weikop gjorde igen opmærksom på, at bag hans synspunkter stod en række organisationer, og det gør der åbenbart. Der står i hvert tilfælde en række organisationers ledelse og herunder grossistorganisationers. Men det, jeg har tilladt mig at betvivle, og som jeg mener jeg har udmærket grundlag for at betvivle, det er, at det store tal af detailhandlerne skulle ønske afgiften og dermed statskontrollen lagt over på de snese tusinder af detailforretninger. Det tror jeg ikke på; men det er jo kernen i det forslag, det ærede medlem har stillet. Deroverfor har vi fra det radikale venstre kun dette at sige, at det vil vi værne detailhandelen imod.

Jeg takker iøvrigt for det ærede medlem hr. Weikops udtalelse om, at jeg ville blive ikendt en stor toldafgift, hvis tanker ikke var toldfri. Jeg ville gerne, hvis jeg kunne det, kvittere for denne bemærkning — det er lidt svært.

Må jeg slutte med at sige, at jeg forstår meget vel, at det ærede medlem og hans parti, således som det ærede medlem nu sagde, var kede af at lade sig jage rundt i manegen. Det er der ikke noget at sige til, men det er nu engang den risiko, man

udsætter sig for, når man ukaldet indfinder sig i manegen.

Aksel Larsen: Jeg har mere end svært ved at forstå argumentet om, at man ikke kan finde ud af, hvorledes man teknisk kan gennemføre at lægge afgiften i detailledet. Jeg har mere end svært ved at forstå, at det skulle være så svært at regne ud, hvordan man skulle tilbagebetale eller kompensere den afgift, der allerede måtte være erlagt og erlagt af engrosledet. Jeg har svært ved at forstå det, for hvis det er rigtigt, hvis virkelig regeringen og de dertil indrettede sagkyndige myndigheder ikke kan finde ud af dette, hvordan vil de så finde ud af overhovedet at afvikle denne beskatning?

Ja, spørgsmålet har allerede været rejst af den ærede ordfører for forslagsstillerne, og han har samtidig sagt, at han ikke kan stemme for vort dagsordensforslag, fordi hans eget forslag tilsigter dels at få loven gennemført på en mere fornuftig måde derved, at afgiften lægges i detailledet, dels at forberede lovens afvikling. Ja, men hvis man kommer dertil, at loven skal afvikles, må der formodentlig foretages et eller andet, for så er der allerede erlagt omsætningsafgift i engrosledet, hvorefter skatten forsvinder, og følgerne kan enhver selv regne ud. Der er egentlig kun den forklaring på regeringens argumentation mod det ærede medlem hr. Weikops og hans medforslagsstilleres forslag, at man overhovedet ikke har til hensigt nogensinde, hvis man da får magt, som man har agt, at afskaffe tøjskatten.

Hvis man blot teoretisk erkender, at tøjskatten ikke kan vare i al evighed, kommer man til det tidspunkt, hvor man må gennemføre foranstaltninger analoge med dem, der måtte gennemføres, hvis man nu ændrede loven således, at afgifterne skulle opkræves i detailledet i stedet for i engrosledet. Jeg går ud fra, at man ikke får nogen erklæring fra regeringens eller regeringspartiernes side — for hvad denne sag angår, må man regne med mindst to partier — om, at tøjskatten skal vare evigt, og hvis vi ikke får en sådan erklæring, har vi dog opnået erkendelse af, at den tid kan og bør komme, hvor tøjskatten for-

[Aksel Larsen.]

svinder, og så skal man jo træffe foranstaltninger, som jeg sagde, analoge med dem, der skal træffes, hvis det forslag, vi her behandler, bliver vedtaget, og så kommer man til at holde op med påstanden om, at man ikke kan regne ud, hvordan det praktisk skal gennemføres, eller at man synes, det er for vanskeligt.

Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt detailhandelen skulle ønske eller ikke ønske at blive direkte skatteopkrævere, kan jeg naturligvis ikke udtale mig med synderlig stor kompetence, men jeg tror nu nok, det vil være en fordel for dem, for så står de ikke i den situation, at uanset hvad de vil sælge varerne for, og uanset om de på grund af en af nødvendigheden fremtvungen delvis køberstrejke bliver nødt til at sætte deres priser ned, er skatten allerede betalt. Hvis afgiften opkræves i detailledet, bliver den i hvert fald kun sat i forhold til de detailpriser, der tages ved det direkte salg.

At myndighederne er i stand til at organisere deres arbejde således, at man kan klare opkrævningen af skatten i detailledet, er naturligvis givet. Hvad forbrugerne angår, tror jeg, selvom de anser skatten for at være en ualmindelig led skat — det udtryk har jeg jo ikke skabt, det blev skabt af hr. Buhl i sin tid, så det må være tilladt at bruge det fra folketingets talerstol — at de vil foretrække, hvis de absolut ikke kan slippe for den, at de kan se på regningen, når de køber varen, hvor meget de betaler i skat.

Det er blevet sagt af det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg), at hans parti vil stemme imod mit dagsordensforslag, og det ærede medlem tilføjede, at når man tager hele situationen og udviklingen i betragtning, behøves motivering ikke. Det må være tilladt at forsøge at analysere dette orakelsvar en lille smule.

Når man tager situationen og udviklingen i betragtning — ja, det må jo være udviklingen, siden tøjskatten blev indført, og siden da er befolkningens indkøb af beklædningsgenstande faldet med 14 pct.; jeg synes, det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) skulle tage dette i betragtning. Hvem er det, der har indskrænket deres indkøb af

beklædningsgenstande? Det er selvfølgelig dem, der har de mindste indtægter, det er den befolkningsgruppe, det ærede medlem til daglig påstår at han i særlig grad repræsenterer. Det er arbejdere og dermed ligestillede, der har måttet indskrænke deres indkøb af beklædningsgenstande — ikke med de 14 pct., som er gennemsnittet for hele befolkningen, men med adskilligt mere, for de, der har de store indtægter, har jo ikke på samme måde været under nødvendighedens lov som de, der har de små indtægter. Hvis man tager situationen og udviklingen i betragtning, må man netop erkende, at tøjskatten er en særdeles uretfærdig beskatning, og så må man gå ind for dens ophævelse.

Her var den højtærede finansminister mere klar og kategorisk. Han anførte som argument for, at vort dagsordensforslag burde forkastes, kun dette, at regeringen ikke ville gå med til at ophæve tøjskatten. Mod ond vilje kan man ikke godt polemisere, den kan man kun tage til efterretning og så håbe, at situationen og udviklingen efterhånden vil belære regeringen om, at det går ikke an at fortsætte på den måde. Man får kun håbe, at den tid vil komme og komme ret snart, hvor regeringen bliver tvunget til at gøre det samme, som socialdemokratiet og de borgerlige partier blev tvunget til at gøre i 1945, nemlig at ophæve den uretfærdige tøjskat.

Jeg har med interesse lyttet til, hvad det ærede medlem hr. Weikop sagde angående tøjskatten og vort dagsordensforslag. Det ærede medlem har ikke sagt, at han ønsker tøjskatten ophævet, han har kun sagt, at hans parti ikke er garant for denne lov, fordi det ikke har stemt for den. Jeg drager dette frem for at give det ærede medlem mulighed for at udtrykke sig noget mere klart. Det ærede medlem sagde ganske vist, at hans stilling til den foreslåede dagsorden var ganske klar, men den forekommer mig uhyre uklar, når han ikke vil bekende, om han er tilhænger eller modstander af omsætningsafgiften af manufakturvarer og beklædningsgenstande. At han ikke er garant for loven, betyder jo ikke, at han ønsker den ophævet. Jeg synes, at det ærede medlem skulle betro os, om han ønsker tøjskatten ophævet, eller om han med større eller

[Aksel Larsen.]

mindre velvilje, aktivt eller passivt, vil medvirke til, at tøjskatten fortsætter med at bestå.

Det ærede medlem hr. Alfred Bøgh siger, at hans parti ikke vil deltage i taktiske manøvrer, og derfor vil det ikke stemme for vort dagsordensforslag. Det er uhyre let og letkøbt at bruge udtrykket „taktiske manøvrer“ om alt muligt, men dette er i høj grad et reelt spørgsmål, nemlig om man vil være med til fortsat at fordyre befolkningens beklædningsgenstande, eller om man vil ophæve denne statsorganiserede fordyrelse. Der er nu, da vi behandler dette forslag til folketingsbeslutning, en praktisk og i henhold til forretningsordenen tilladelig lejlighed til at fremsætte et dagsordensforslag, der giver udtryk for, at tøjskatten bør ophæves. Det har ikke noget som helst med taktik at gøre. Vi har stillet vort dagsordensforslag, fordi vi mener, at tøjskatten bør ophæves, og vi har stillet det i håb om, at det må blive vedtaget. Om det så også skulle blive vedtaget mod socialdemokratiets stemmer, vil vi hellere se det vedtaget end forkastet.

Jeg synes sådan set, at dagsordensforslaget er i høj grad på sin plads derved, at det tvinger partierne og hvert enkelt i huset tilstedeværende medlem til nu virkelig klart at bekendtgøre sin stilling. Vi kan ikke have, at der er partier og ærede medlemmer, der rejser land og rige rundt og angriber tøjskatten og siger, at den har de ikke stemt for, den er de skam ikke garant for, og så alligevel medvirker til, at tøjskatten kan leve videre. Jeg tror, at afstemningen om dagsordensforslaget vil bidrage til at skabe saglig og politisk klarhed, og jeg håber, at de ærede medlemmer, som hidtil med den ene eller den anden særdeles uklare motivering har bekendtgjort, at de vil undlade at stemme, vil benytte lejligheden til at tænke sig om en ekstra gang og, når vort forslag kommer til afstemning, være med til at hjælpe det til vedtagelse.

Tholstrup: Det ærede medlem hr. Rager sagde, at der var mange tåbelige ting i denne lov, men man kunne jo tage disse tåbelige ting ud af loven. Det var i det hele taget en udmærket idé, hvis man tog sig på her

at få alle tåbelige ting ud af alle tåbelige love, så fik vi for det første en hel del mere at gøre, men vi kunne også gøre noget mere gavn, end vi gør i øjeblikket.

Men hvem skal så bedømme, hvad der er tåbeligt? Nu har vi lige fået at vide, hvem der er fader til afgiften af sikringer. Er det så særlig intelligent at lægge afgift på sikringer? Jeg er tilbøjelig til at sige, at her nærmer vi os noget, der er tåbeligt. Det er min opfattelse; men det ærede medlem hr. Rager har jo en direkte modsat opfattelse. Jeg synes f. eks., at administrationen af denne lov på det punkt har været mere fornuftig, altså mindre tåbelig, idet man har fritaget brandslanger for tekstilafgift. Det tyder da på, at på et enkelt punkt har man været fornuftig. Medens man på det ærede medlem hr. Ragers anbefaling har indført afgift af sikringer, så har de praktiske folk, som administrerer denne lov, alligevel fundet det klogt, når man nu fik alle disse nye kortslutningsbrande, at hjælpe til, at brandslanger var til at få fat i uden ekstra fordyrelse.

Det glæder mig at kunne fastslå, at der ikke har været udtalt noget til fordel for loven, og at det nu ser ud til, at udvalget skal forberede en afvikling af denne lov, som er tåbelig i hele sin udstrækning. Hvis de ærede ordførere for det konservative folkeparti og venstre har deres partier bag sig i udvalget, så ved de, at et afviklingsforslag, som skulle blive resultatet af dette udvalgsarbejde, vil have flertal, når det kommer til afstemning i folketinget, idet såvel det kommunistiske parti som retsforbundet naturligvis vil foretrække afvikling fremfor opretholdelse af loven.

Vi ser derfor med meget stor tilfredshed, at der her er udtalt fra de to partier, at de tilstræber en afvikling af loven. Så må de radikale, som holder så fast på denne lov, se på, at afviklingen finder sted. Da socialdemokratiet jo ikke er særlig glad for loven, idet man er villig til allerede nu at erkende, at den skal falde bort, når den udløber, ja, så vil det jo sikkert heller ikke sætte sig så forfærdelig meget imod den dag, der kommer et forslag frem fra den anden side i salen om afvikling.

Resultatet af debatten i dag er altså en klar tilkendegivelse af, at der er flertal

[Tholstrup.]

her i folketinget for en afvikling af loven, og at modstanden fra dem, der har gennemført loven, vil være meget lille.

Ordføreren for forslagsstillerne (Weikop):

Det glæder mig, at det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) bedre synes om den mad, jeg serverede i mit sidste indlæg. Jeg håber da også, at det, jeg kan sætte på bordet under udvalgsbehandlingen, vil være så tilløkkende, at det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) også vil spise den, for så kan det være, at vi kan nå frem til et godt resultat.

Til det ærede medlem hr. Aksel Larsen vil jeg sige, som han næsten selv sagde, at man kan ikke diskutere, om der foreligger ond vilje. Det vil jeg heller ikke diskutere med det ærede medlem hr. Aksel Larsen. Jeg sagde udtrykkeligt før, at det var med henblik på en afvikling af denne lov, dette udvalg skulle nedsættes; det synes jeg er en helt klar tilkendegivelse, som jeg tror at det ærede medlem hr. Aksel Larsen også nu vil kunne forstå.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard sagde, at han nærede tvivl om, hvorvidt de handlende virkelig stod bag deres organisationers ledelser, når disse ledelser krævede afgiften lagt i det sidste led, og at han ville være med til at værne detailhandelen. Jeg synes nok, det er lidt hårdt sagt til alle de organisationer, jeg før nævnte, Grosserer-Societetet, Textilfabrikantforeningen, og hvad de nu hedder allesammen, at ledelserne af disse har fremsat noget, som medlemmerne ikke står bag. Jeg ved ikke af, at man normalt her i tinget, når man får en henvendelse fra Industrirådet eller andre organisationer, hver gang spørger, om medlemmerne står bag; man går ud fra, at når ledelsen fremkommer med en henvendelse, er det på i hvert fald et flertal af de medlemmers vegne, som de repræsenterer. Jeg ved heller ikke af, at det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, da han i sin tid forelagde den henvendelse, der var kommet fra De danske Handelsforeningers Fællesorganisation, da spurgte: ja, men hvor mange medlemmer står egentlig bag den? Hvorfor betvivlede man ikke det? Jeg tror, at man må regne med, at når så mange organisationer, som der her

er tale om, retter henvendelser, har de også, om jeg så må sige, rygstød for det, og jeg kan godt oplyse det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard om, at det er mig bekendt, at man ude i provinsbyerne holder møder, hvor tekstilhandlerne alle opfordrer ledelserne til at få omsætningsafgiften lagt i det sidste led.

Nu skal vi til at forhandle i udvalget. Jeg ved ikke — for det er jo et mistillidsvotum, det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard giver alle organisationernes ledelser, når han optræder som værner af detailhandelen — om organisationerne så også ligefrem skal møde frem med adresser fra de enkelte medlemmer for at kunne overbevise det ærede medlem om, at det virkelig er tekstildetailhandelens og hele tekstilbranchens opfattelse, at afgiften* bør lægges i det sidste led til gavn for en normal handel, men først og sidst til gavn for forbrugerne i dette land.

Aksel Larsen: Det ærede medlem hr. Weikop mener ikke, at man kan udtale sig om eller diskutere, hvorvidt der foreligger ond vilje; det mener jeg man kan. Når vi foreslår tøjskatten ophævet og den højtærede finansminister anbefaler at stemme imod vort forslag med den tilføjelse, at regeringen ikke vil ophæve tøjskatten, tror jeg nok, der må kunne blive tale om — så kan vi være så uenige, vi ellers vil, i alle andre spørgsmål — at regeringen med hensyn til ophævelse af tøjskatten har ond vilje; den har ikke en god vilje, den vil ikke ophæve tøjskatten. Det har jeg sagt, og det mener jeg er rigtigt, men jeg synes ikke, det behøvede at ramme det ærede medlem hr. Weikop.

Jeg har bedt det ærede medlem hr. Weikop gøre klart, hvorvidt han og det konservative folkeparti er modstandere af tøjskatten og derfor vil være med til at ophæve loven, og jeg synes stadigvæk ikke, jeg har fået noget tilfredsstillende, klart svar. Jeg har igen fået at vide, at forslaget skal opfattes som et afviklingsforslag. Jeg har gennemlæst forslaget med meget stor omhu, og jeg kan ikke finde ordet afvikling, hverken i linierne eller imellem linierne. Det kan være, at det ærede medlem hr. Weikop og andre i det udvalg, der skal nedsættes, vil arbejde for lovens afvikling,

[Aksel Larsen.]

og vil de det, er det selvfølgelig særdeles udmærket, selvom det var bedre, om de nu medvirkede til en beslutning om, at tøjskatten skal ophæves. Men hvis forslaget — som ikke indeholder eet ord om afvikling — skal forstås sådan, at det skal forberede en afvikling, vil jeg meget henstille, at man får dette ind i forslaget. Skulle de ærede forslagsstillere ikke være i stand dertil, skal vi være parat til det, hvis dette forslag kommer til anden behandling; det kan det naturligvis kun, hvis det udvalgte, man har i sinde at nedsætte, når at blive færdig med sit arbejde; om det bliver det, ved jeg ikke. Og det kan det kun, hvis vort forslag til dagsorden bliver forkastet. Jeg håber, at vor dagsorden bliver vedtaget. Bliver den forkastet, vil vi fortsætte med at fremføre det synspunkt her som andetsteds, at en så udemokratisk og urimelig skat som tøjskatten bør ophæves, og vi er sikre på, at man vil komme til at bøje sig for dette synspunkt, ligesom man kom til at bøje sig for vort synspunkt angående den lede skat i 1945.

Thorkil Kristensen: Jeg har samme stilling til de pågældende afgifter som i foråret, men jeg deler mit partis ordførers, det ærede medlem hr. Alfred Bøghs, opfattelse, at man ikke skal deltage i rene politiske manøvrer. Jeg vil derfor også undlade at stemme ved den kommende afstemning.

Tholstrup: Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen udtalte sin enighed med det ærede medlem hr. Alfred Bøgh. Det ærede medlem hr. Alfred Bøgh gik ind for, at man i udvalget skulle forberede en afvikling af denne lov. Jeg forstår, at det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen også deler denne betragtning.

(Kort bemærkning).

Aksel Larsen: Må det være mig tilladt at sige, at efter den stilling, venstre og konservative har indtaget under debatten i dag til det principielle spørgsmål om, hvorvidt tøjskatten bør ophæves omgående eller fortsat bestå, turde det vist være klart for enhver, at den stilling, de to partier indtog i foråret såvel som i fjor efterår, var et led i rene politiske manøvrer. Men dengang

manglede vi ganske en fordømmelse af politiske manøvrer såvel fra det ærede medlem hr. Alfred Bøghs som fra det ærede medlem hr. Thorkil Kristensens side.

(Kort bemærkning).

Thorkil Kristensen: Jeg beklager, at det ærede medlem hr. Tholstrup ikke har holdt sig for god til at fremsætte den udtalelse, han fremsatte for et øjeblik siden. Jeg har sagt, hvad jeg var enig med det ærede medlem hr. Alfred Bøgh i, nemlig at man ikke skal deltage i rene politiske manøvrer. Jeg har samtidig gentaget, at min stilling til afgifterne var den samme som i foråret. Deraf fremgår vel tilstrækkelig klart, hvordan min stilling er.

(Kort bemærkning).

Tholstrup: Det er ikke helt klart, for det, der blev udtrykt af det ærede medlem hr. Alfred Bøgh, var jo, at man skulle forberede en afvikling, i hvert fald når loven løber ud om fem fjerdingår. Det er det, vi har talt om på et tidligere tidspunkt i dag, og det var det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) fra socialdemokratiet, der først tilkendegav, at loven skal holde op, når den løber ud om fem fjerdingår. Det, som det vil være interessant at vide, er, om det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen er enig med de ærede medlemmer hr. Alfred Bøgh og hr. Poul Hansen (Kalundborg) heri.

(Kort bemærkning).

Thorkil Kristensen: Jeg har jo sagt min mening om disse afgifter; jeg skal gerne gentage den: jeg har samme stilling til de afgifter som i foråret. Jeg har ingen idé om, hvornår forholdene i landet måtte blive sådanne, at vi kan undvære disse afgifter.

Det ærede medlem hr. Tholstrup kom jo galt afsted med sin første korte bemærkning til mig. Det er synd for det ærede medlem, at han ikke havde mod til at erkende det.

(Kort bemærkning).

Tholstrup: Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen gik herop og sagde, at det ærede medlem ikke tog stilling til den politiske manøvre, politiske manøvrer skulle man afholde sig fra at deltage i, men at han iøvrigt var enig med det ærede medlem hr.

[Tholstrup.]

Alfred Bøgh... (*Afbrydelse*: Nej, nej...)... Det, sagen drejer sig om, er en lov, som udløber om fem fjerdingår. Med hensyn til denne lov er der nogle her i tinget, der ønsker, den skal holde op, når den udløber, og der er vist oven i købet flertal herfor, idet ordføreren for det største parti har udtalt sig i den retning; sådan har jeg opfattet det. Nu er det interessant at vide, om det kun er de radikale, der vil føre denne lov videre, eller om også det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen vil holde fast på denne lov efter dens udløbstid. Jeg forstod på det ærede medlem... (*Latter*) ... at det afhænger af, hvordan forholdene er til den tid, men en klar udtalelse fra det ærede medlem om, at denne lov skal gælde, så længe den gælder, og ikke længere... (*Stærk latter*) ...

Formanden: Jeg må bede medlemmerne høre taleren i ro.

Tholstrup: Men altså, det ærede medlem ønsker ikke at udtale sig klart, og det er der jo ikke noget at sige til, når man som medlem af et liberalt parti som venstre skal gå ud og holde taler om, at man er modstander af alle disse ting, og så alligevel gennemfører loven, når man finder for godt at gøre det. Det ærede medlem må udtale sig her som ansvarligt medlem af tinget og som medlem af det parti, han tilslutter sig. Nu har ordføreren for partiet venstre i dag udtalt, at han ønsker afvikling, men det er ikke i overensstemmelse med det, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen har sagt. Når jeg stillede spørgsmålet i første omgang, var det netop for at afæske det ærede medlem en klar udtalelse.

(Kort bemærkning).

Thorkil Kristensen: Det er direkte urigtigt, når det ærede medlem siger, at jeg sagde, at jeg var enig med det ærede medlem hr. Alfred Bøgh iøvrigt; det sagde jeg

netop ikke. Jeg sagde kun, at jeg var enig med det ærede medlem hr. Alfred Bøgh i dette ene punkt: at man ikke skal deltage i rene politiske manøvrer — ikke andet sagde jeg at jeg var enig med mit partis ordfører i.

Iøvrigt skal jeg gerne tjene det ærede medlem hr. Tholstrup i at erklære mig enig med ham i, at denne lov skal gælde, så længe den er gældende og ikke længere. Men det vil afhænge af de økonomiske forhold i landet, hvor længe denne lov skal være gældende.

Finansministeren (Kampmann): Det, sagen drejer sig om her tilsidst, er, at det ærede medlem hr. Tholstrup nu har påduttet både det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) og det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen meninger, de ikke har fremsat her fra talerstolen. Den form for polemik er vi ikke tjent med herinde.

(Kort bemærkning).

Tholstrup: Spørgsmålet er ikke altid, hvad det høje ting er tjent med, spørgsmålet er: Hvad er befolkningen tjent med? Er befolkningen tjent med, at tingene pakkes ind her, således at det ikke kan forstås udefra, hvad der bliver sagt? Det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) er ikke stået op og har taget afstand fra det, som jeg har påduttet det ærede medlem, som ministeren siger. Der er rig lejlighed for det ærede medlem til at stå op og sige, at det mente han ikke, hvis det virkelig er sådan, at det ærede medlem ikke mente det, som han efter min opfattelse har sagt.

Endelig må jeg sige til det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, at jeg glæder mig over det ærede medlems klare udtalelse om, at loven ikke skal gælde længere end til sin udløbstid.

(Kort bemærkning).

Poul Hansen (Kalundborg): Jeg finder ikke altid anledning til at stå op og tage til genmæle imod de opfattelser, man bliver

[**Poul Hansen** (Kalundborg).]

påduftet af den ene eller den anden, måske i særdeleshed ikke, når det drejer sig om det ærede medlem hr. Tholstrup. Man kan jo iøvrigt i fortrykket se, hvad der er sagt, og hvad der står i fortrykket i morgen, det står jeg ved.

(Kort bemærkning).

Tholstrup: Ved lovens affattelse og administration, ved at lægge afgiften på engrosledet har det været muligt at stikke folk blå i øjnene, således at befolkningen i almindelighed ikke lægger mærke til disse tøjskatter, og derfor er det klart, at de ærede medlemmer herinde ikke er så lykkelige ved at skulle stå op og erkende, at de har været med til at gennemføre den lede tøjskat, og at de holder fast på den. Det er rarere, hvis man kan give befolkningen den opfattelse, at det er noget, der skal falde væk, for det er ikke særlig rart her til jul at skulle mindes disse skatter. Jeg forstod derfor udmærket, at det tog lang tid for det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) at komme herop og sige, at sådanne mente han det ikke.

Formanden: Der er endnu 2 ærede medlemmer, der har bedt om ordet for en kort bemærkning. Jeg gør opmærksom på, at vi har flere punkter på dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Poul Hansen (Kalundborg): Jeg synes ærlig talt, at det ærede medlem hr. Tholstrup snart bliver for grov i sine insinuationer. Der er ingen, hverken her eller i befolkningen, der kan være i tvivl om, at jeg har stemt for denne lov og stadig er af den opfattelse, at loven skal opretholdes, så længe den gælder. (*Munterhed*). Jeg synes derfor, det ærede medlem snart skulle holde op med sine insinuationer. Jeg tror, at både han og tinget og måske ikke mindst hans gruppe vil være tjent med, at han nu ganske stille sætter sig ned i grebningen, hvor han hører hjemme.

(Kort bemærkning).

Tholstrup: Opfatter jeg det rigtigt: at loven ikke skal gælde længere end til sin udløbstid? Da jeg går ud fra, at jeg gør det,

har jeg alligevel haft ret i de betragtninger, jeg har givet udtryk for her fra talerstolen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag om overgang til næste sag på dagsordenen af Aksel Larsen (se sp. 2104)

forkastedes med 76 stemmer mod 14; 59 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Weikop: Jeg tillader mig at foreslå, at forslaget til beslutning henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om almindelig arbejderbeskyttelse og i lov om arbejderbeskyttelse indenfor handels- og kontorvirksomhed (unge personers søndagsarbejde i bagerier og budtjeneste om søndagen m. v.).

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 881, fremsættelsen i tidenden sp. 1855).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Leonhard Hansen: Ifølge lov om almindelig arbejderbeskyttelse § 34, stk. 1, er det med undtagelse af de i § 30 nævnte tilfælde forbudt at beskæftige arbejdere i et helligdagsdøgn. Fra denne bestemmelse er der gjort en række undtagelser, som fremgår af 16 numre i samme paragraf, stk. 2; men den adgang, der gennem disse bestemmelser i et vist omfang gives til at lade arbejde udføre på søn- og helligdage, omfatter ikke personer under 18 år. Dette fremgår af § 44, men her er ligeledes undtagelsesbestemmelser, der gør det tilladeligt, at unge under 18 år i visse tilfælde deltager i søn- og helligdagsarbejde.

De i det foreliggende lovforslag omhandlede tilfælde falder imidlertid ikke ind herunder,